

# Προτεινόμενοι Άξονες Νόμου Οργανώσεις Κοινωνίας Πολιτών (ΟΚοιΠ)

---

## Α. Ορισμοί, Κατηγορίες

### Οργανώσεις Κοινωνίας Πολιτών

Ως Οργανώσεις Κοινωνίας Πολιτών (ΟΚοιΠ) ορίζονται οι δυνατοί κατά νόμο ανεξάρτητοι από το κράτος οργανισμοί, οι σκοποί και δραστηριότητα των οποίων δεν αποβλέπουν στην απόκτηση κέρδους και το πιθανό πλεόνασμα των οποίων χρησιμοποιείται για την επίτευξη των στόχων προαγωγής του φυσικού, ανθρωπογενούς, κοινωνικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος, με βάση τον καταστατικό τους χάρτη. Δεν συμπεριλαμβάνονται στις ΟΚοιΠ τα πολιτικά κόμματα, οι δημοτικές και περιφερειακές παρατάξεις.

**Ως ανεξαρτησία** μιας ΟΚοιΠ νοείται η ανεξαρτησία ως προς τη Βουλή, το κράτος, τη δημόσια διοίκηση, τους φορείς δικαστικής λειτουργίας, τους οργανισμούς περιφερειακής και τοπικής αυτοδιοίκησης, όλα τα ασφαλιστικά ταμεία, καθώς και όλους τους δημόσιους οργανισμούς που ελέγχονται από το κράτος ή που το κράτος διαθέτει πάνω από το 33% των μετοχών και αποτελεί το μόνο βασικό μέτοχο, επίσης όλα τα θεσμικά όργανα της ΕΕ και των διεθνών οργανισμών. Η συμμετοχή ενός από τους παραπάνω κρατικούς φορείς ως μέλους σε μη κερδοσκοπική οργάνωση δεν επηρεάζει την ανεξαρτησία της, εάν είναι μειοψηφική, και δεν είναι καταφανώς σε θέση δημιουργίας συνθηκών εξάρτησης της οργάνωσης. Η εξάρτηση από ένα ή περισσότερα φυσικά πρόσωπα, μικρές ή μεγάλες επιχειρήσεις, ημεδαπές ή αλλοδαπές ή από πολιτικά κόμματα και τοπικές παρατάξεις δεν αίρει το χαρακτήρα ΟΚοιΠ από μια οργάνωση. Η ως άνω ανεξαρτησία προσδιορίζεται από την ιδιότητα των μελών ή εταίρων όπως παραπάνω, από τον τρόπο επιλογής των οργάνων διοίκησης του φορέα και από τον τρόπο λήψης αποφάσεων και μόνο.

**Ως μη κερδοσκοπική** νοείται μια οργάνωση η οποία δεν έχει σκοπό το κέρδος, με βάση τον καταστατικό της χάρτη και εν τοις πράγμασι, ούτε διανέμει με οποιονδήποτε τρόπο κέρδη στους εταίρους ή τα μέλη της. Με βάση το ελληνικό δίκαιο και κατ' επιταγή της συνταγματικής πρόβλεψης, ανεξάρτητες μη κερδοσκοπικές οργανώσεις στην Ελλάδα είναι:

- Τα Ν.Π.Ι.Δ. που κατά τον εν ισχύ Αστικό Κώδικα διαθέτουν μη κερδοσκοπικό χαρακτήρα: α) Σωματείο (ΑΚ άρθρα 78 – 107), β) Ίδρυμα και Κοινωφελές Ίδρυμα (ΑΚ άρθρα 108 – 121), γ) Επιτροπή εράνου ή εράνων (ΑΚ άρθρα 122 – 126), δ) Αστική Μη Κερδοσκοπική Εταιρία (ΑΚ άρθρα 741 – 784) και ε) όπως ειδικώς προβλέπεται η Ένωση Προσώπων (ΑΚ 107).
- Τα Ν.Π.Ι.Δ. μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα που προβλέπονται από ειδικούς νόμους.

### Εθελοντής/ντρια

Εθελοντής/ντρια στις ΟΚοιΠ είναι κάθε άτομο, προσωρινός ή μόνιμος κάτοικος της χώρας, που προσφέρει τις γνώσεις ή/και τις δεξιότητές του, καθώς και τον χρόνο του σε ενέργειες που επιλέγει, κατόπιν ελεύθερης βούλησης και χωρίς οικονομικό ή άλλο υλικό αντάλλαγμα στον παρόντα ή μέλλοντα χρόνο και που συνιστούν ή συμβάλλουν στην πραγμάτωση κάποιου κοινωνικώς ωφέλιμου σκοπού, ενώ διαχωρίζονται σαφώς από ενέργειες που συνιστούν επαγγελματική εργασία ή πρακτική άσκηση ή επαγγελματική κατάρτιση. Εθελοντισμός δεν είναι:

1. Η απλήρωτη εργασία (στο πλαίσιο επαγγελματικών ρόλων και όταν αντικαθιστά εργαζομένους)
2. Οι διάφορες μορφές πρακτικής εξάσκησης για τη λήψη πτυχίου ή επαγγελματικής ειδικότητας
3. Η συμμετοχή σε πολιτικά κόμματα και επαγγελματικά αθλητικά σωματεία

4. Η εθελούσια συμμετοχή σε δραστηριότητες που είναι χόμπι και αφορούν αποκλειστικά το προσωπικό μας όφελος και τα προσωπικά μας ενδιαφέροντα
5. Η καταναγκαστική εργασία (όταν δηλαδή, μια υπηρεσία προσφέρεται αναγκαστικά με επιβολή και όχι ως ελεύθερη επιλογή)
6. Η συμμετοχή σε δραστηριότητες εμπορικού, διαφημιστικού και εν γένει κερδοσκοπικού χαρακτήρα στο πλαίσιο φορέων που δεν είναι μη κερδοσκοπικοί
7. Η μη αμοιβόμενη υπερωριακή απασχόληση

## Β) Κατηγορίες ΟΚοιΠ

Προτεινόμενες κατηγορίες ΟΚοιΠ είναι:

- Δικαιώματα, Ελευθερίες, Διακυβέρνηση
- Περιβάλλον, Πολιτική Προστασία, Ποιότητα ζωής
- Κοινωνική Προστασία, Πρόνοια και Ένταξη
- Εκπαίδευση & Έρευνα
- Πολιτισμός
- Ανθρωπιστική, Αναπτυξιακή Διεθνής Δράση

## Γ) Σύνδεση ΟΚοιΠ με την Ελληνική Κυβέρνηση

Υπάρχουν μέχρι στιγμής δύο προτάσεις για το πώς να συνδεθούν πιο θεσμικά οι ΟΚοιΠ με την πολιτική ηγεσία.

**Α) Δημιουργία ανεξάρτητης αρχής:** Πρόσωπο δημοσίου/ιδιωτικού δικαίου, τελεί υπό την εποπτεία της Βουλής.

### Σκοπός

- Δημιουργία και τήρηση μητρώου(ων) ΟΚοιΠ.
- Επιβεβαίωση των πληροφοριών των ΟΚοιΠ που ζητούν να υπαχθούν στο(α) Μητρώο(α).
- Στατιστική αποτίμηση.
- Υποβολή προτάσεων προς όλους τους κυβερνητικούς τομείς ευθύνης, Συνήγορο και Ανεξάρτητες αρχές για την προώθηση του έργου των ΟΚοιΠ.
- **Δομημένη διαβούλευση**
- Συστηματική και ανεξάρτητη έρευνα και μελέτη επί του πεδίου με σκοπό τη διαμόρφωση στρατηγικής και πολιτικών (συστάσεων).
- Παροχή στοιχείων και πληροφορίας με στόχο διαφάνεια στις κρατικές χρηματοδοτήσεις (ετήσιες εκθέσεις που αποτυπώνουν την πορεία των κρατικών χρηματοδοτήσεων στις ΟΚοιΠ).
- Εκπροσώπηση των ελληνικών ΟΚοιΠ εντός ΕΕ και διεθνών οργανισμών.
- Επεξεργασία και συνεργασία για να υπάρχουν στα ευρωπαϊκά χρηματοδοτικά κονδύλια ή στα κρατικά προβλέψεις για χρηματοδοτήσεις που αφορούν στη λειτουργία των ΟΚοιΠ.

### Δομή

- Συμβούλιο με κατά το ήμισυ εκπροσώπους από τα Υπουργεία και στο υπόλοιπο από τις ΟΚοιΠ ανά κατηγορίες που έχουν προαναφερθεί στο παρόν κείμενο.
- Εκπρόσωπος του γραφείου του Πρωθυπουργού.
- Πρόεδρος της Ανεξάρτητης Αρχής (που θα έχει προταθεί από τις ΟΚοιΠ και θα έχει εκλεχθεί κατόπιν ψηφοφορίας από τα μέλη του συμβουλίου) με προτεινόμενη διετή θητεία.

## **Β) Διεύθυνση ΟΚοιΠ στο Υπουργείο Εσωτερικών**

Στο Υπουργείο Εσωτερικών συστήνεται Διεύθυνση ΟΚοιΠ που υπάγεται στη Γενική Γραμματεία Πληθυσμού και Κοινωνικής Συνοχής.

### Σκοπός

- Την οργάνωση και εποπτεία των βάσεων δεδομένων, καθώς και των σχετικών διαδικτυακών τόπων όπου υπάρχει δημόσια πρόσβαση στις βάσεις δεδομένων.
- Την κανονική, συνεχή και ασφαλή λειτουργία του πληροφοριακού συστήματος των βάσεων δεδομένων.
- Την καταχώριση στο αρχείο κοινωφελών φορέων ΟΚοιΠ.
- Κάθε μεταγενέστερη μεταβολή ή διαγραφή υφιστάμενων καταχωρίσεων ή εγγραφών στις βάσεις δεδομένων.

### Δομή

Εθνικός Συντονιστής: ορίζεται με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών ύστερα από δημόσια προκήρυξη με θητεία 4 χρόνων και δυνατότητα μιας φορές ανανέωσης. Καθήκοντά του είναι:

- η παρακολούθηση της εφαρμογής του παρόντος νόμου.
- ο συντονισμός των δράσεων των συναρμόδιων υπουργείων.
- η συνεργασία με τις ΟΚοιΠ για την κατάθεση προτάσεων από κοινού για τη βελτίωση του νομοθετικού πλαισίου και υιοθέτηση στρατηγικών για τις δράσεις των ΟΚοιΠ
- Δομημένη διαβούλευση
- Εκπροσώπηση των ελληνικών ΟΚοιΠ εντός ΕΕ και διεθνών οργανισμών.

## **Γ) Μητρώο(α)**

### **Γενικό Μητρώο:**

Γενικό μητρώο στο οποίο θα εγγράφονται όλες οι ΟΚοιΠ. Στο γενικό μητρώο θα περιλαμβάνονται μερικά απλά στοιχεία υποχρεωτικά (όσα δηλαδή ζητά ήδη το κράτος για να δώσει νομική μορφή σε μια συλλογικότητα) και μερικά προαιρετικά (πχ ιστοσελίδα, κατηγορία που καλύπτει, πρόσωπο επικοινωνίας).

Κίνητρα εγγραφής:

- να μπορούν ήδη από αυτή τους την εγγραφή να απασχολούν εθελοντές (με τον τρόπο που εξηγούμε παρακάτω)
- να αποτελούν ήδη από εκεί φορείς διαβούλευσης της πολιτικής ηγεσίας
- να έχουν τη δυνατότητα 4 δράσεων/εκδηλώσεων ετησίως με απαλλαγή από φπα.
- Να μην υπάρχει καμία φορολογική επιβάρυνση στις συνδρομές μελών.

Η εγγραφή στο γενικό μητρώο είναι δωρεάν.

### **Ειδικό Μητρώο:**

Το δεύτερο αυτό μητρώο θα έχει σκοπό να συμπεριλάβει τις οργανώσεις που θα είναι σε θέση να διαχειριστούν κρατικές χρηματοδοτήσεις (χωρίς να σημαίνει ότι όλες εγγράφονται σε αυτό το μητρώο το επιθυμούν κιόλας).

### Προϋποθέσεις υπαγωγής:

- Νομική μορφή σε ισχύ.
- Κατά νόμο λειτουργία για ένα ημερολογιακό έτος.
- Δημοσίευση του ετήσιου απολογισμού οικονομικού και έργου στην ιστοσελίδα της οργάνωσης.
- Φορολογική και ασφαλιστική ενημερότητα.
- Δημοσίευση των μελών της διοίκησης και της εν ισχύ έδρας.

- Να μην αντιβαίνει η δράση της προς την Ευρωπαϊκή Σύμβαση Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, τη Χάρτα δικαιωμάτων της ΕΕ, την Οικουμενική Διακήρυξη του ΟΗΕ, το Εθνικό Σύνταγμα και την ευρωπαϊκή νομοθεσία για την καταπολέμηση των διακρίσεων και την ίση μεταχείριση.

Κίνητρα εγγραφής:

- Να φοροεκπίπτουν οι δωρεές
- Τα Ν.Π.Δ.Δ. και τα Ν.Π.Ι.Δ.- φορείς της Γενικής Κυβέρνησης μπορεί να παραχωρούν με απόφαση του διοικητικού τους οργάνου τη χρήση κινητής και ακίνητης περιουσίας τους σε ΟΚοιΠ για την ενίσχυση δραστηριοτήτων συλλογικής και κοινωνικής ωφέλειας.
- ΕΝΦΙΑ – μειωμένος κατά 50% για παραχωρημένα κτήρια και ιδιοκτησία των ΟΚοιΠ.
- Όλες οι δωρεές σε είδος να απαλλάσσονται από ΦΠΑ
- Παραχώρηση κτηρίων ελεύθερη από ιδιώτες χωρίς επιβαρύνσεις ως προς το φορολογητέο τους εισόδημα.
- Κατάργηση της απόδοσης του 0.5% για τις δωρεές άνω των 1000 ευρώ από τις ΟΚοιΠ,
- Να ενταχθούν στα κοινωνικά τιμολόγια και να έχουν έκπτωση 50% στα δημοτικά τέλη, τόσο οι ανοικτές όσο και οι κλειστές δομές των ΟΚοιΠ.

Η εγγραφή στο Ειδικό Μητρώο είναι δωρεάν.

## Γ) Ζητήματα Εθελοντισμού στις ΟΚοιΠ

Οι ΟΚοιΠ διατηρούν ατομικό μητρώο εθελοντών, το οποίο επικαιροποιείται καθημερινά ως προς τα άτομα και τις ώρες που θα προσφέρουν εθελοντικά το χρόνο τους. Το Μητρώο ενημερώνει καθημερινά κεντρική κρατική πλατφόρμα (προτείνουμε το Εργάνη) με ευθύνη των ΟΚοιΠ.

Οι ώρες εθελοντικής εργασίας ανά άτομο δεν μπορεί να ξεπερνάνε τις είκοσι (20) εβδομαδιαίως ανά ΟΚοιΠ. Ο συγκεκριμένος περιορισμός δεν ισχύει για συνταξιούχους καθώς και άτομα που εντάσσονται σε συγκεκριμένα ευρωπαϊκά προγράμματα εθελοντισμού.

Οι εγγραφές στο μητρώο βεβαιώνουν την παροχή εθελοντικής εργασίας στις ΟΚοιΠ καθώς και τον χρόνο που προσφέρθηκε και κατ' επέκταση την ιδιότητα του εθελοντή ή της εθελόντριας.

Σε περιπτώσεις ατυχημάτων κατά την παροχή εθελοντικής εργασίας, το κράτος αναλαμβάνει την κάλυψη του κόστους περίθαλψης με υπαγωγή στο ΕΣΥ.

Λειτουργήματα ή επαγγέλματα για τα οποία ορίζεται εκ του νόμου ελάχιστη αμοιβή, μπορούν να παρέχουν τις υπηρεσίες τους σε εγγεγραμμένες ΟΚοιΠ χωρίς οικονομικό αντάλλαγμα. Ειδικά για την παράσταση δικηγόρων σε δικαστήρια, θα απαλλάσσονται της έκδοσης προείσπραξης δικηγορικής αμοιβής.

Το θέμα των ανήλικων εθελοντών/τριών είναι προς διερεύνηση.

### Κίνητρα

Για την ανάπτυξη του κινήματος εθελοντισμού θεσπίζονται ως κίνητρα τα εξής:

1. Αναγνώριση πλασματικών χρόνων ασφάλισης
2. Πιστοποίηση δεξιοτήτων μέσω βεβαίωσης εθελοντικής προσφοράς σε συγκεκριμένο αντικείμενο.

(Ανοιχτό πλαίσιο σε άλλες ιδέες)